

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce bakalářská

Posudek oponenta

Práci hodnotil Mgr. Miloš Kratochvíl, Ph.D.

Práci předložil Jan Černohorský

Název práce: K otázkám Nietzscheho pojetí pravdy v jeho raném období

1. CÍL PRÁCE

Za cíl práce si autor klade vyložit Nietzscheho pojetí pravdy a poznání spíše *O pravdě a lži ve smyslu nikoliv morálním*. Dále má práce přiblížit Nietzscheho vnímání tehdejších společenských poměrů a roli vzdělání a výchovy. Posledním cílem je porovnání Nietzscheho pojetí poznání a pravdy s jejich pojetím u Jana Sokola. Toto vše práce obsahuje sice v nestejně míře, ale cíle byly svým způsobem naplněny.

Práce je k obhajobě předkládána podruhé. Oproti první verzi byly odstraněny stylistické a formální nedostatky (členění kapitol, odkazování na zdroje apod.). Obsahově k výraznějším změnám nedošlo. Z toho důvodu bude i většina poznámek v tomto posudku shodná s posudkem předchozím.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

První dvě kapitoly (s. 1 – 15) jsou nazvány podle Nietzscheho děl, přičemž první z nich na 10 stranách přibližuje obsah toho, co na 20 stranách píše Nietzsche. Jiný zdroj v kapitole použit není. To nutně vede k deskriptivnímu, referátnímu charakteru textu. Absence práce se sekundární literaturou se projevuje mj. v tom, že mnoho filosoficky zajímavých (diskutabilních, ne-li provokativních) témat je ponecháno ladem. Nietzscheho úvahy o jazyce a jeho vztahu ke skutečnosti jsou sice jen fragmenty, ale to neznamená, že se o nich musí fragmentárně psát. Bohužel je to nutná daň za ryze deskriptivní práci s literaturou. V tomto případě navíc jen s jedním několikastránkovým spiskem.

Chronologii Nietzscheho děl navzdory, ale tematicky obhajitelně, následuje kapitola Zrození tragédie. Ta z tohoto díla, či spíše ze sekundární literatury, doplňuje informace týkající se tématu pravdy a poznání. Co do obsahu považují třetí kapitolu (včetně podkapitol) za zdařilý pokus o systematickou prezentaci Nietzscheho pojetí poznání. Zapojení práce se sekundární literaturou je na kvalitě textu vidět na první pohled. Ale i zde chybí od předlohy odstup. V textu autor ukazuje, co Nietzsche vyčítal sokratovskému způsobu uvažování, ale netáže se, jestli Sokratova cesta nemá i nějaké výhody. Hovoří např. o „cílech společnosti“ (s. 13). Co to je a jak poznáme, jsou-li tyto cíle převrácené? Kdo a na základě čeho to určí?

Kap. 4 je téměř nehodnotitelná. Jen parafrázuje Mokrejšovu předmluvu (přesněji řečeno, její dvě strany) k *Ecce homo*. Nic víc nenabízí. I to málo je ale příliš obecné: Společnost je v úpadku, je zkažená, do života zasahuje stát a instituce. Šlo by to konkretizovat? Společnost 19. století prý nebyla plodná a tvořivá. Nepřesvědčují nás věda, technika, filosofie i umění 19. století o opaku? Co je podle Nietzscheho kritériem společenského vzestupu?

Kapitola pátá se týká Nietzscheho kritiky vzdělání a toho, že je organizováno státem/společností pro své potřeby. Kdo/co jiného by mělo vzdělání organizovat, než společnost pro své potřeby? Cílem vzdělání mají oproti tomu být samostatné, tvůrčí a odpovědné osobnosti, které dovedou odlišovat podstatné od nepodstatného, které

porozumí světu jako celku atd. (s. 18). A není právě toto v zájmu státu/společnosti? A je to něco jiného, než chtěl Sókratés?

Šestou kapitolu o vlivu na další vývoj filosofického myšlení vzhledem k jejímu rozsahu (3 krátké odstavce, spíše slovníkové heslo) i nízké kvalitě hodnotit nelze. Lepší, kdyby v práci nebyla. Přičemž její téma je velmi zajímavé. Namísto sledování tohoto vlivu ale následuje představení jiného pojetí pravdy, za jehož představitele je zvolen Jan Sokol. Nejsem si však jist, zda by sám Sokol svou šestistránkovou úvahu o různých teoriích pravdy (která je v bak. práci přibližena rovněž na téměř šesti stranách – to už není ani parafráze) nazval koncepcí nebo pojetím.

Sokolova koncepce (budiž) byla vybrána jako příklad koncepce od Nietzscheho maximálně odlišné (s. 20). Čteme v ní: „Podle Sokola jsou lidské definice pravdy nedokonalé především proto, jelikož v rámci lidského lpění na stálosti a jistotě opomíjejí nestálé a proměnlivé vlastnosti pravdy“ (s. 23). Pokud toto vyjadřuje Sokolovu hlavní myšlenku (tamtéž), nabízí se otázka, nakolik je jeho koncepce opravdu „maximálně odlišná“. Téma doporučuji prodiskutovat u obhajoby.

Osmou kapitolu považuji za povedenou, vklad autora je zde nejpatrnější. Tyto tři strany ale celkový dojem příliš nenapraví. Neustále se nabízí otázka, proč pro komparaci s Nietzsche volit Sokola? Samozřejmě lze srovnávat cokoliv s čímkoliv. Více však než o pojetí pravdy jde o pojetí skutečnosti. Při volbě komparované koncepce by bylo vhodné to zohlednit a zvolit někoho jak časově, tak co do pojetí skutečnosti bližšího (nabízí se Schopenhauer a ještě více snad Bergson – jejich koncepce však na 6 stranách nenajdeme).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Většina formálních nedostatků byla odstraněna a připomínky nemám.

Jen odkaz 91 v práci zůstal a je tam jen proto, aby tam bylo něco anglického. Smysl nemá (obsahuje citaci primárního textu, jehož překlad je dostupný v češtině).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Na práci lze hodnotit kladně poměrně jasně vymezené téma, jehož se autor většinou dobře drží. Rovněž struktura práce by mohla tvořit zdravé jádro.

Bakalářská práce v podstatě na 34 stranách shrnuje a (v osmé kapitole) porovnává 20-ti stránkovou Nietzscheho „knihu“ s 6-ti stranami knihy Jana Sokola. To považuji za velmi málo. Škoda, že autor volil tento „minimalistický“ přístup, potenciál má dle mého soudu mnohem vyšší.

Vzhledem k výše popsaným nedostatkům lze práci ve stávající podobě hodnotit jako přijatelnou, ale hodnotím ji jen stupněm **dobře**.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

- 1) Jaký je vztah mezi Nietzscheovou a Kantovou teorií poznání? Co mají společného a čím se liší? Z kap. 3 to vypadá tak, že jde téměř o totéž (nepoznatelnost věci o sobě, apriorní formy času a prostoru, přetváření názorů v pojmy rozumem...)
- 2) Jaký je rozdíl mezi rozumem a intelektem?
- 3) Jak Nietzsche ví, že svět má povahu proměnlivého dění, jehož zdrojem jsou protikladné přírodní elementy, když člověku upírá možnost do povahy světa být jen nahlédnout?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: **dobře**

Datum: 25. 8. 2018

Podpis:

